

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРОЦЕСІВ НАЗЕМНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПАСАЖИРСЬКИХ ПОВІТРЯНИХ СУДЕН В АЕРОПОРТУ

Задорожна А.А.

*Національний авіаційний університет. Київ
науковий керівник: Дерев'яно Т.А., канд. екон. наук, доц.*

Ключові слова: *цивільна авіація, наземне обслуговування, безпека, авіаційна подія, ризик.*

Авіаційний транспорт вважається найбільш безпечним транспортом у всьому світі. Це загальноновизнаний факт, який підтверджує статистика. За рік повітряні судна перевозять близько 4,5 млрд людей, а це більше половини всього населення Землі. За весь час існування цивільної авіації загинуло менше 150 тисяч людей. Як правило, аварії завжди виникають внаслідок об'єднання декількох факторів: людський фактор (пілоти, наземний персонал, пасажирів), зовнішні умови (погодні, місцевість, сторонні об'єкти, стан аеропортів), відмова техніки (двигун, шасі, система управління, прибори).

Наземне обслуговування охоплює майже всі види послуг, якими забезпечуються повітряні судна (ПС) на аеродромі, зокрема: передпольотний огляд ПС; зустріч та післяпольотний огляд ПС забезпечення ПС наземним електроживленням; завантаження та розвантаження багажу заправка паливом і водою; завантаження бортового харчування; видалення льоду та антикригова обробка ПС; зберігання ПС; буксирування ПС, тощо.

Як правило, саме за недотримання вимог з безпеки польотів під час наземного обслуговування ПС призводить до виникнення різних інцидентів та пошкодження повітряних суден. Ці події часто призводять до затримки рейсів, створюють незручності для пасажирів, наносять збитки для авіакомпаній, а в деяких випадках, призводять до травмування і навіть загибелі людей. Незначні на перший погляд події, що трапляються під час наземного обслуговування, можуть суттєво впливати на безпеку експлуатації повітряних суден.

Базовим і найголовнішим орієнтиром для авіаційних підприємств є безпека авіаційного транспорту. Для розвитку авіаційної безпеки враховуються всі фактори і здійснюється постійний розвиток та вдосконалення комплексу заходів авіаційної безпеки із залученням людських і матеріальних ресурсів. За дослідженням авіаційних подій, що відбулися на різних етапах польоту у процентному співвідношенні кількість авіаційних подій виникає: при зльоті — 11%, при наборі висоти — 7%, при горизонтальному польоті — 5%, при зниженні літака — 31%, при приземленні — 25%, при гальмуванні — 21% [1].

Згідно з інформацією, що надходить до Національного бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів (НБРЦА), кількість інцидентів та пошкоджень ПС, пов'язаних з наземним обслуговуванням становить близько

5,4% від усіх подій, що виникають під час експлуатації цивільних повітряних суден в Україні. Події, що відбуваються в аеропортах України, як правило свідчать про недоліки в організації роботи хендлінгових компаній. Під час розслідувань подій на землі, часто виявляються недоліки в професійній підготовці та досвіді водіїв, операторів спецтехніки та інших фахівців з наземного обслуговування ПС на пероні[2].

У 1985 році сталася авіакатастрофа, яка вважається рекордом за кількістю пасажирів. На борту літака японського Boeing-747 знаходилися 524 людини, з яких вижили лиш 4 пасажирів. Причина загибелі Боїнгу - неякісний ремонт. 2017 рік став найбезпечнішим в історії цивільної авіації: всього зареєстровано 10 авіаційних інцидентів, з них половина – пасажирські лайнери, в яких загинули 44 пасажирів. У 2018 році, згідно з даними організації Aviation Safety Network ("Мережа авіаційної безпеки"), кількість аварій різко зросла до 18, загинула 561 особа. Всього в світі за 2019 рік зафіксували 20 авіакатастроф, в яких погинули 283 людини. За даними Aviation Safety Network, не дивлячись на громзку катастрофу Boeing 737 MAX, 2019 рік став одним із найбезпечніших для цивільної авіації.

IATA почала вирішувати проблему наземного обслуговування ПС в аеропорту ще в 2008 році, коли вперше представила свою модель безпеки наземних операцій (ISAGO). У 2018 році організація оголосила нову модель, що включає нову концепцію ISAGO, але з тими самими цілями: поліпшення безпеки, підготовка/кваліфікація аудиторів та ефективність аудиту, а також усунення дублюючих аудитів авіаперевізниками .

SMS (safety management system) - це система наземного обслуговування, призначені для зменшення інцидентів, сприяння безпечному та правильному використанню наземних транспортних засобів, встановлення безпеки серед персоналу та дотримання правил безпеки.

Питання з організації процесів наземного обслуговування є важливою складовою безпеки для польоту ПС. З цього випливає необхідність досягнути безпечних та ефективних процесів при керуванні заправкою, навантаженням, розвантаженням, буксируванням та інших видах обслуговування ПС. Безпека стосується як літаків так і персоналу, що працює безпосередньо на місцях. Ремонт літаків надзвичайно коштовний, а затримки або скасування рейсів через пошкодження літака призводять до витрат, які можуть бути значними.

Список використаних джерел:

- 1.Статистика авіакатастроф. URL: <http://forinsurer.com/public/17/01/10/3824>
2. НБРЦА. URL: <http://nbaai.gov.ua>
- 3.The Top 5 Challenges Facing Airport Ground Handling Services: URL: <https://www.contegoaviation.co.uk/top-5-challenges-facing-airport-ground-handling-services/>
- 4.Авіакатастрофи: причини и риск. URL: <https://vesti-ukr.com>
- 5.Концепція Державної цільової програми безпеки польотів на 2009-2015 рр. від 05 березня 2009 р. No 273-р // Офіційний вісник України. – 2009. ст. 651.